

Faruk Turğut

Türkiye’de Sosyolojinin İnşası

dünbugün
yarın

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2022, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 225
Sosyoloji: 16

ISBN 978-625-7471-84-8
Sertifika No: 52315

1. Baskı: İstanbul, 2022

Yazar: Faruk Turğut

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Dizi/Kitap Editörü: Nuh Muaz Kapan

Kapak/Mizanpaj: DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Egokitap
(Sertifika No: 51549)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Türkiye'de Sosyolojinin İnşası

Yazar: Faruk Turğut Editör: Nuh Muaz Kaptan

İstanbul : DBY Yayınları, 2022.

260 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 225) ___ Dizin var.

ISBN 978-625-7471-84-8

1- Sosyoloji 2-Türk Sosyolojisi 3- Sosyolojinin İnşası 4- Sorgulanan Sosyoloji

Bu kitap, 13.07.2021 tarihinde Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalında Prof. Dr. Mahmut Atay danışmanlığında tamamlanan "Türk Sosyolojisinin Disiplinel İnşası: Aktörler, Dönemler ve Temalar" başlıklı doktora tezinin yeniden düzenlenmiş ve güncellenmiş hâlidir.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr
Tel.: +90 212 526 98 06

İçindekiler

Önsöz ve Teşekkür	7
Giriş	9

I. BÖLÜM

Başlangıcından 1940'a Kadar Türk Sosyolojisi: Sosyolojinin Araçsallaştırılması

1. Siyasetin Belirleyiciliği	17
2. Hakim Paradigma: Batılılaşma ve Pozitivizm	29
3. Entelektüel Ortam.....	36
4. Edebiyat: Sosyal Dünyanın Öteki Yüzü.....	45
5. Dergicilik: Sosyolojinin Temsil Zemini.....	57
6. İlk Kürsü: Sosyolojinin Kurumsal Temsili.....	65
7. Dönemin Sosyoloji Bağlamı: Aktörler.....	74

II. BÖLÜM

1940-1980 Dönemi Türk Sosyolojisi: Sosyolojinin Disiplinel İnşası

1. Siyaset: Soğuk Savaş Dönemi.....	107
2. Hâkim Paradigma: Modernleşme.....	121

3. Dergicilik: Kurumsal Dergiciliğin Yükselişi	131
4. Sosyoloji Bölümlerinde Artış: Farklılıkların Kurumsallaşması... 141	
5. Dönemin Sosyoloji Bağlamı: Aktörler.....	152

III. BÖLÜM

1980-2000 Dönemi Türk Sosyolojisi: Sorgulanan Sosyoloji

1. Siyaset: Değişen Dünya Değişen Toplum.....	183
2. Dergicilik: Sorgulamanın Rehberleri.....	190
3. Yayınevleri: Eleştirel Literatürün İnşası.....	197
4. Sosyoloji Bölümleri: Değişimin Ardındaki Süreklilik.....	202
5. Sosyoloji: Zorunlu Bir Muhasebe	207
Sonuç	223
Kaynakça	233
Dizin	253

Önsöz ve Teşekkür

Bu çalışmada, sosyolojinin bir bilgi sistemi ve bilim dalı olarak Türkiye’de nasıl inşa edildiği, hangi faktörler üzerinden şekillendiği incelenmeye çalışılmıştır. Konusu, amacı, kurgusu Türk sosyolojisinin genel sosyoloji içindeki ve sosyolojik muhayyilemizdeki yerine ilişkin zihinde beliren sorulara cevap bulma sürecinde biçimlenmiştir. Türk sosyolojisinin müstakil bir düşünce ve bilim alanı olarak konumunun sınırlarının hangi aralıklarda, hangi unsurlar tarafından belirlendiğinin tespit edilmesi, araştırmanın geniş bir alana yayılmasını gerektirmiştir.

Şüphesiz ki ortaya koyulan her bir çalışma meşakkatli bir sürecin ürünüdür. Kimi zaman yazarın tek başına üstesinden gelemediği zorluklarla bezeli bu süreç, pek çok kıymetli insanın yardım ve desteğiyle nihayete ermektedir. Emeklerin ve duyguların yeterli ifadesi olmasa da edilecek bir teşekkür vefanın bir gereğidir. Bu vesileyle, yalnız bu çalışma boyunca değil, lisans öğrenciliğimden itibaren her aşamada desteklerini esirgemeyen, yanımda olan hocalarım Prof. Dr. Köksal Alver’e ve Doç. Dr. Mehmet Ali Aydemir’e ne kadar teşekkür etsem yetersiz olacaktır. Doç. Dr. Ahmet Gökçen, Doç. Dr. Ejder Ulutaş ve Tuba Büyüktosunoğlu Yaylalı’yı bu çalışmanın ötesinde bütün zorluk-

larda gösterdikleri dostluklarını ve desteklerini özellikle zikretmeliyim.

Görünenin ardında, sürecin en başından itibaren sabırlarını ve desteklerini hiçbir zaman eksiltmeyen, başta annem ve babam olmak üzere bütün aileme teşekkür ederim.

Kaynakça

- Adas, Michael (2001). *İnsanın Ölçüsü Olarak Makine: Batılı Hakimiyet İdeolojileri*. Ahmet Demirhan (Çev.), İstanbul: İnsan Yayınları.
- Adivar, A. Adnan (1982). *Osmanlı Türklerinde İlim* (4. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ak, Gökhan (2015). Türk Düşünce Hayatında Mediha Esenel (Berkes) ve 1948 DTCF Tasfiyeleri İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 15(30), 251-293.
- Akça, Ümit (2013). *Sosyolojinin Türkiye’ye Girişi: Ulum-ı İktisadiyye ve İçtimaiyye Mecmuası*. İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Akgün, Birol (2010). 12 Eylül Döneminde İç ve Dış Politika (1980-1983). A. Çaylak, M. Dikkaya, C. Göktepe, H. Kapu (Editör). *Osmanlı’dan İki Binli Yıllara Türkiye’nin Politik Tarihi: İç ve Dış Politika* (543-566). Ankara: Savaş Yayınevi.
- Akın, M. Hakkı & Nacak, İbrahim (2019). Kurtuluş Kayalı ile Türk Düşüncesi ve Kuşaklararasılık Meselesi Üzerine Söyleşi. *Sosyoloji Divanı*, 13, 135-150.
- Akın, M. Hakkı (2020). Türkiye’de Muhafazakâr Düşüncenin Oluşumu ve Farklı Biçimleri. Lütfi Sunar (Derleyen). *Müslüman Dünyada Çağdaş Düşünce I* (291-311). Ankara: YTB Yayınları.
- Akpolat, Yıldız (2008). Behice Boran. M. Çağatay Özdemir (Editör). *Türkiye’de Sosyoloji (İsimler-Eserler) II* (821-861). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Akpolat, Yıldız (2014). *Türk Sosyolojisinde Kuramsal Tartışmalar ve Dergicilik*. İstanbul: Doğu Kitabevi.

- Aksakal, Erdi (2018). *Sosyolojik Açından Osmanlı Toplum Yapısı: İsimler, Kavramlar*. Ankara: Gece Akademi.
- Aksoy, Erdal (2008). Nihat Nirun. M. Çağatay Özdemir (Editör). *Türkiye’de Sosyoloji (İsimler-Eserler) II* (ss. 117-141). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Akşit, Bahattin (2015). Laikleşme Tipolojisi ve Türkiye’deki Laiklik Deneyimi. A. Öncü & O. Tekelioğlu (Editör). *Şerif Mardin’e Armağan* (65-103). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aktay, Aydın (2002). *Türk Solunda Yerlilik Sorunu: Birikim Dergisi Çevresi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Aktay, Yasin (2010). *Türk Sosyolojisine Eleştirel Bir Katkı*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Aktay, Yasin (2018). Sosyoloji Semasından Bir Yıldız Kaydı: Hüsamettin Arslan. *Yenişafak*. <https://www.yenisafak.com/yazarlar/yasin-aktay/sosyoloji-semasindan-bir-yildiz-kaydi-husamettin-arslan-2041831>. [Erişim Tarihi. 27. 05. 2021].
- Alioğlu, Sait (1996). İslami Yayıncılık. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, 15, 1468-1469. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Alkan, Mehmet Ö. (1993). I. Meşrutiyet’in İlk Yarısında Toplum Bilim (Sosyoloji) Yazını ve Toplumbilimsel Düşünce Üzerine Notlar. *Toplumbilim*, 2, 169-182.
- Alkan, Mehmet Ö. (2020). Yetmişli Yıllarda Günlük Hayatın Siyasetine Dair: Zıtlıklar, Kutuplaşma, Siyasallaşma, Radikalleşme. Mete Kaan Kaynar (Haz.). *Türkiye’nin 1970’li Yılları* (825-862). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Altun, Fahrettin (2011). *Modernleşme Kuramı: Eleştirel Bir Giriş* (2. Baskı). İstanbul: Küre Yayınları.
- Alver, Köksal (2000). *Türk Sosyolojisinde Amerikan Sosyolojisi Etkileri (Başlangıç Dönemi)*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. Erişim Adresi: <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/34897.pdf>.
- Alver, Köksal (2002). Türk Sosyolojisinde ‘Kırılma’ ya da Yeni Yönelim: 1940’lı Yıllar Örneği. *AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 184-194.
- Alver, Köksal (2004). Türk Sosyolojisinde Amerikan Sosyolojisi Etkileri (Başlangıç Dönemi). *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(12-13), 213-221.
- Alver, Köksal (2006). Türkiye’de Edebiyat Sosyolojisi Literatürü -Bir Bibliyografya Denemesi-. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(12), 185-232.
- Alver, Köksal (2007). Türk Sosyolojisinin Tarih ile Diyaloğu Üzerine Bir Deneme. Ramazan Yelken (Editör). *Tarih Sosyolojisi* (27-41). Ankara: Vadi Yayınları.
- Alver, Köksal (2012). *Sosyoloji Okumaları Kılavuzu*. Ankara: Hece Yayınları.
- Alver, Köksal (2014). Türk Sosyolojisi: Tarzlar, İçerikler, Sınırlar. *Sosyoloji Divanı*, 4 (Asırlık Sosyoloji Özel Sayısı), 25-38.
- Alver, Köksal (t.y.). *Kültür Sosyolojisi ve Kültürel Çalışmalar*. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/felsefe_ao/kultursosyolojivesivekult.calismalar.pdf. [Erişim: 20.04.2021].
- Anderson, Perry (2007). *Batı Marksizmi Üzerine Düşünceler*. Bülent Aksoy (Çev.), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Arlı, Alim (2013). Şerif Mardin Bibliyografyası. Taşkın Takış (Editör). *Şerif Mardin Okumaları* (2. Baskı) (267-310). Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Arlı, Alim (2018). Türkiye’de Sosyoloji Alanındaki Çağdaş Temayüller Üzerine Panoramik Bir Sunuş. H. Etil & M. Demir (Editör). *Türkiye’de Çağdaş Sosyoloji Konuşmaları* (13-41), İstanbul: Küre Yayınları.
- Atay, Tayfun (2004). *Din Hayattan Çıkar*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Atılgan, Gökhan (2009). *Behice Boran Öğretim Üyesi, Siyasetçi, Kuramcı* (2. Baskı). İstanbul: Yordam Kitap.
- Aydın, Mustafa (1990). Osmanlı’da Fikir ve Gerilemenin Genel Seyri ve Sebepleri. *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 163-184.
- Aydın, Mustafa (2009). *Moderniteye Dışardan Bakmak*. İstanbul: Açılımkitap.
- Aydın, Mustafa (2015). Bir Zihniyet Çözümlemesi: Sabri Fehmi Ülgener. Selim Eren ve Ali Öztürk (Editör). *Doğu’dan Batı’ya Düşüncenin Serüveni 10* (425-453). İstanbul: İnsan Yayınları.
- Aydın, Suavi (2009a). İki İttihat-Terakki: İki Ayrı Zihniyet, İki Ayrı Siyaset. Mehmet Ö. Alkan (Editör). *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce 1: Tanzimat ve Meşrutiyet’in Bükümü* (8. Baskı) (117-128). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aydın, Suavi (2009b). Türk Düşüncesinde Alman Etkisi. Ömer Laçiner (Editör). *Modern Türkiye’de Siyasal Düşünce 9: Dönemler ve Zihniyetler* (947-970). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Azman, A. & Yetim, N. (2010). 1933 Üniversite Reformundan Sonra Ankara’da Sosyoloji Bölümlerinin Kurumlaşması. Ertan Eğribel ve

- Ufuk Özcan (Editör). *Türk Sosyologları ve Eserleri-II* (242-257). İstanbul: Kitabevi.
- Balcı, Mehmet Emin (2014). Sistem ve/veya Eleştiri: Mehmet İzzet’in Sosyoloji Anlayışı. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(28), 171-194.
- Barutçu, Zübeyir & Kaynar, Mete K. (2015). *Yurt ve Dünya Dergisi Üzerine Bir İnceleme*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Baş, M. Fazıl (2014). Gerhard Kessler’in Türkiye’deki Sosyoloji Anlayışına Katkısı. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(28), 201-222.
- Başak, Suna (1994). *Türk Sosyal Bilimlerinin Osmanlı Tabakalaşma Sistemine İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Değerlendirme*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Başak, Suna (2014). Türkiye’de Sosyolojide Yapı Araştırmaları. Lütfi Sunar (Editör). *Türkiye’de Toplumsal Değişim* (37-65). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Belge, Murat (2012). *Militarist Modernleşme: Almanya, Japonya ve Türkiye* (2. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bengi, Derya (2020). *50’li Yıllarda Türkiye: Sazlı Cazlı Sözlük “Şimdiki Zaman Beledir”*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Berk, Özlem (2009). Batılılaşma ve Çeviri, Modernite ve Modernizasyon. Uygur Kocabaşoğlu (Editör). *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce 3: Modernleşme ve Batıcılık* (5. Baskı) (511-520). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Berkes, Niyazi (1940). Bir Araştırma İlmi Olmak Üzere Sosyoloji. *Siyasi İlimler Mecmuası*, 107, 547-553.
- Berkes, Niyazi (2012). *Türkiye’de Çağdaşlaşma* (18. Baskı). Ahmet Kuyaş (Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Berkes, Niyazi (2017a). *Felsefe ve Toplum Bilim Yazıları*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Berkes, Niyazi (2017b). *Unutulan Yıllar* (6. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bıçak, Ayhan (2013). *Türk Düşüncesi I: Kökenler* (2. Baskı). İstanbul: Dergah Yayınları.
- Bilecen, Tuncay (2010). *Birikim Dergisinde Demokrasi Algısı: Türkiye’nin Sorunlarına Sosyalist Bir Yaklaşım*. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Bilgin, Vedat (2019). Yeri Bir Düşünce Adamı: Doğan Ergun. *Akşam*. <https://www.yenisafak.com/yazarlar/yasin-aktay/sosyoloji-semasindan-bir-yildiz-kaydi-husamettin-arslan-2041831>. [Erişim Tarihi: 27. 05. 2021].
- Bora, Tanıl (2004). 100. Sayıda... *Toplum ve Bilim*, 100, 3-6. <https://iletisim.com.tr/dergiler/toplum-ve-bilim/3/sayi-100-2004/9970/100-sayida/10573>. [Erişim Tarihi: 21.05.2021].
- Bora, Tanıl (2017). *Cereyanlar* (5. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Boran, Behice (1940). Köy Davası “Şehirleşmek” Davasıdır I. Nihat Sargın (Haz.) *Behice Boran: Yazılar Konuşmalar Söyleşiler Savunmalar* (2010) (172-174) İstanbul: Sosyal Tarih Yayınları.
- Boran, Behice (1941). İptidailik ve Medenilik Meselesi, Nihat Sargın (Haz.). *Behice Boran: Yazılar Konuşmalar Söyleşiler Savunmalar* (2010) (223-226). İstanbul: Sosyal Tarih Yayınları.
- Boran, Behice (1943a). Sosyoloji Dergisi. *Adımlar*, 1, 32-33.
- Boran, Behice (1943b). Sosyoloji Anlayışında İkilik. Nihat Sargın (Haz.). *Behice Boran: Yazılar Konuşmalar Söyleşiler Savunmalar* (2010) (297-303). İstanbul: Sosyal Tarih Yayınları.
- Boran, Behice (1943c). Hangi Manada Milli İlim. Nihat Sargın (Haz.). *Behice Boran: Yazılar Konuşmalar Söyleşiler Savunmalar* (2010) (344-347). İstanbul: Sosyal Tarih Yayınları.
- Boran, Behice (1943d). Sosyal Evrim Meselesi. Nihat Sargın (Haz.). *Behice Boran: Yazılar Konuşmalar Söyleşiler Savunmalar* (2010) (279-284). İstanbul: Sosyal Tarih Yayınları.
- Boran, Behice (1943e). İlim ve Cemiyet. Nihat Sargın (Haz.). *Behice Boran: Yazılar Konuşmalar Söyleşiler Savunmalar* (2010) (311-314). İstanbul: Sosyal Tarih Yayınları.
- Boran, Behice (1945). *Toplumsal Yapı Araştırmaları (İki Köy Çeşidinin Mukayeseli Tetkiki)*. Ankara: TTK Basımevi.
- Boran, Behice (1987). Geriye Dönüp Baktığımızda Sosyoloji. Raşit Kaya (Çev.), *Bilim ve Sanat*, 84, 30-36.
- Bozarslan, Hamit (2015). *Türkiye Tarihi: İmparatorluktan Günümüze*. Işık Ergüden (Çev.), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bulut, Yücel (2005). Türkiye’de Sosyoloji Sınıflamaları ve Ziya Gökalp, *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(10), 91-103.
- Bulut, Yücel (2011). Türkiye’de Sosyoloji Eğitimi. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(23), 1-18.
- Bulut, Yücel (2012). Aşk Ahlakı’ndan Türkiye’de Çağdaş Düşünce Tarihi’ne: Türk Sosyolojisinde Hilmi Ziya Ülken. *Sosyoloji Konferansları*, 46, 119-151.

- Bulut, Yücel (2014). Türkiye’de Sosyolojinin 100 Yılı, *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(28), 1-21.
- Cangızbay, Kadir (2011). *Sosyolojiler Değil Sosyoloji* (4. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Ceran, A. Şeref (1984). *Prens Sabahattin Bey: Hayatı, Dönemi ve Fikirleri*. Konya: Arı Basımevi.
- Chakrabarty, Dipesh (2012). *Avrupa’yı Taşralaştırmak: Postkolonyal Düşünce ve Tarihsel Farklılık*. İlker Cörüt (Çev.), İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Cirhinlioğlu, Zafer (1999). *Az gelişmişliğin Toplumsal Boyutu*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Clark, Terry N. (1968). Emile Durkheim and the Institutionalization of Sociology in the French University System. *European Journal of Sociology / Archives Européennes de Sociologie / Europäisches Archiv für Soziologie*, 9(1), 37-71.
- Cuff, E. C., Sharrock, W. W. & Francis, D. W. (2015). *Sosyolojide Perspektifler* (2. Baskı). Ümit Tatlıcan (Çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Çağan, Kenan (2007). Türk Sosyolojisi ve Baykan Sezer. *AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, IX(2), 69-86.
- Çaha, Ömer (2010). Türkiye’de Sivil Toplum ve Demokrasi (1983-1991). A. Çaylak, M. Dikkaya, C. Göktepe, H. Kapu (Editör). *Osmanlı’dan İki Binli Yıllara Türkiye’nin Politik Tarihi: İç ve Dış Politika* (567-586). Ankara: Savaş Yayınevi.
- Çelebi, Nilgün (1999). Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sosyoloji Bölümü’nün Dünü ve Bugünü. *AÜ DTCF Sosyoloji Dergisi*, 2, 1-11.
- Çelebi, Nilgün (2005). Türkiye’de Sosyoloji: Bir Kısa Bakış. Nilgün Çelebi (Editör). *Anovasofte Projesi Karşılaştırmalar* (153-170). Ankara: Ertem Matbaası.
- Çelebi, Nilgün (2007). *Sosyoloji Notları*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çelebi, Nilgün (2009). Sosyolojinin Türkiye’deki Kurumsallaşması. Ertan Eğribel ve Ufuk Özcan (Editör). *Türkiye’de Toplum Bilimlerinin Gelişimi-I* (131-138). İstanbul: Kitabevi.
- Çelebi, Nilgün (2015). Sosyoloji Tarihimize Kısa Bir Bakış. *Sosyoloji Konferansları*, 52, 13-28.
- Çelebi, Nilgün ve Kızılçelik, Sezgin (2008). Gerhard Kessler (1883-1963). M. Çağatay Özdemir (Editör). *Türkiye’de Sosyoloji (İsimler-Eserler) I* (383-404). Ankara: Phoenix Yayınevi.

- Çelikel, Özge (2011). *Türkiye’de Yayınlanmış Sosyoloji Dergilerinin İçerik Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Çetlik, Mete (2002). Bir Akademisyen Olarak Behice Boran. Ayşegül Yaraman (Editör). *Biyografya 2: Behice Boran (27-66)*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Çetlik, Mete (2008). *Üniversitede Cadı Avı: 1948 DTCF Tasfiyesi ve P. N. Boratav’ın Müdafası*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Çetin, Uğur (2008). *Defter Dergisi ve Türkiye Düşünce Yaşamındaki Yeri: Modernizm-Postmodernizm Tartışması Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Değirmencioglu, Coşkun (1987). *Mehmet İzzet*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Delilbaşı, Melek (1998). Açılış Konuşması, *Türkiye’de Sosyal Bilimlerin Gelişmesi ve Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sempozyumu* (1-5). 24-26 Nisan 1996. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Demir, Remzi & Atılgan, Doğan (2008). *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi ve Türkiye’de Beşerî Bilimlerin Yeniden İnşası: Elli Portre*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Demirtaş, Aydın (2010). *Sosyolojik Açından 1933 Türk Üniversite Reformu*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Dikeçligil, Beylü (2005). Eski ve Yeni Sosyolojide Nedenselliğin Anlamı ve Ziya Gökalp’te Büyük Adam Sorununa Yeniden Bakış. *İ. Ü. Sosyoloji Dergisi*, 3(10), 39-57.
- Dikeçligil, Beylü (2011). Kültür Kavramının Analizi veya Sosyol-Kültürel Gerçekliğin Yapısı Üzerine Bir İnceleme. K. Alver-N. Doğan (Editör). *Kültür Sosyolojisi* (2. Baskı) (133-150). Ankara: Hece Yayınları.
- Dikeçligil, Beylü F. (2017). *Ontolojiyi Hatırlamak: Sosyolojide Yöntem Sorunu*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Diñcer, Hasan (2008). II. Dünya Savaşı Yıllarında Türkiye’de Bir Dergi: Yurt ve Dünya. *AÜ Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 42, 193-230.
- Doğan, Atila & Alkan, Haluk (2010). *Osmanlı Liberal Düşüncesi: Ulum-ı İktisadiye ve İçtimaiye Mecmuası*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- Duman, M. Zeki (2008). *Türkiye'de Modernleşme ve Liberal-Muhafazakar Siyaset (Turgut Özal'ın Politikaları Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma)*. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Durkheim, Emile (2010). *Dinsel Yaşamın İlk Biçimleri*. Özer Ozankaya (Çev.), İstanbul: Cem Yayınevi.
- Durkheim, Emile (2019). *Montesquieu ve Sosyal Bilimin Gelişimi*. Müge Kızıltuğ (Çev.), İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Duru, Kazım Nami (1975). *Ziya Gökalp*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Ege, N. Nurettin (1977). *Prens Sabahattin: Hayatı ve İlmi Müdafaaaları*. İstanbul: Güneş Neşriyat.
- Eğribel, Ertan & Kaçmazoğlu, H. Bacı (2009). 1960 Sonrası Toplum Bilimleri Araştırmaları ve Kadroları Üzerinde DPT'nin Etkisi: Toplum Bilimleri ve Uygulama İlişkisi Açısından DPT Örneği. Ertan Eğribel ve Ufuk Özcan (Editör). *Türkiye'de Toplum Bilimlerinin Gelişimi II* (102-114). İstanbul: Kitabevi.
- Eğribel, Ertan & Özcan, Ufuk (2010). İstanbul Sosyoloji'de Yeni Bir Dönemin Sancıları: Cahit Tanyol ve Baykan Sezer Üzerine Birkaç Söz. Ertan Eğribel ve Ufuk Özcan (Editör). *Türk Sosyologları ve Eserleri-I* (67-71). İstanbul: Kitabevi.
- Eker, Arzu (2001). *Publishing Translations in the Sociale Sciences since the 1980s: An Alternative View of Culture Planning in Turkey*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ercan, Recep (2007). *Türkiye'de Sosyolojinin Gelişiminde Dergilerin Yeri ve İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*. Yüksel Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Ergun, Doğan (1983). Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Sosyoloji ve Gelişmesi. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, 8, 2160-2163. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ergun, Doğan (2005). *Sosyoloji ve Tarih* (4. Baskı). İstanbul: İmge Kitabevi.
- Ergun, Doğan (2006a). *100 Soruda Sosyoloji El Kitabı* (8. Baskı). İstanbul: İmge Kitabevi.
- Ergun, Doğan (2006b). *Yöntemi Bulmak* (2. Baskı). İstanbul: İmge Kitabevi.
- Ergun, Doğan (2010). Sosyolojik Aklın Sosyolojik Eleştirisi ya da Ziya Gökalp'in Yeğlediği. *İÜ Sosyoloji Dergisi*, 3(21), 41-60.
- Ergun, Doğan (2014). *Yöntemi Geliştirmek*. İstanbul: İmge Kitabevi.
- Ergur, Ali (2009a). Mehmet İzzet'in Yarım Kalmış Toplumbilimsel Düşünü. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 51-84.

- Ergur, Ali (2009b). Türkiye'de Siyasi Düşüncenin Gelişmesinde Fransız Etkisi. Ömer Laçiner (Editör). *Modern Türkiye'de Siyasal Düşünce 9: Dönemler ve Zihniyetler (927-944)*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Erişçi, Lütfi (1942). Türkiye'de Sosyolojinin Tarihçesi ve Bibliyografyası. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 2(1), 158-169.
- Erişgil, M. Emin (1984). *Bir Fikir Adamının Romanı: Ziya Gökalp* (2. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Erkal, Mustafa (1975). Fındıkoğlu'nun Bibliyografyasına Ek. *Sosyoloji Konferansları*, 13, 84-104.
- Erken, Ali (2020). *Amerika ve Modern Türkiye'nin Oluşumu*. Ebru Kılıç (Çev.), İstanbul: Vakıfbank Kültür Yayınları.
- Erkul, Ali (2003). Prens Sabahattin. Emre Kongar (Editör). *Türk Toplum Bilimcileri* (75-144), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Erol, M. Seyfettin (2010). 1971-1980 Dönemi Türk Dış Politikası. A. Çaylak, M. Dikkaya, C. Göktepe, H. Kapu (Editör). *Osmanlı'dan İki Binli Yıllara Türkiye'nin Politik Tarihi: İç ve Dış Politika* (521-540). Ankara: Savaş Yayınevi.
- Fazlıoğlu, İhsan (2015a). *Kayıp Halka: İslam-Türk Felsefe-Bilim Tarihinin Anlam Küresi* (4. Baskı). İstanbul: Papersense Yayınları.
- Fazlıoğlu, İhsan (2015b). *Derin Yapı: İslam-Türk Felsefe-Bilim Tarihinin Kavram Çerçevesi*. İstanbul: Papersense Yayınları.
- Fındıkoğlu, Z. Fahri (1955). *Ziya Gökalp*. İstanbul: Türkiye Muallimler Birliği Neşriyatı.
- Fındıkoğlu, Z. Fahri (1958). Bizde Sosyoloji ve Birkaç Meselemiz. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 2(13-14), 137-149.
- Fındıkoğlu, Z. Fahri (1962). *Auguste Comte ve Ahmet Rıza*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Fındıkoğlu, Z. Fahri (1963). Türk Sosyolojisinde İki Alman Sosyologu Prof. Kessler ve Prof. Rustow. *İ. Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası*, 23(3-4), 33-50.
- Fildiş, Berna (2019). Köy ve Kent Sosyolojisi Bağlamında Mehmet Ali Şevki Sevündük'te Memleket. Türkan Erdoğan (Editör). *Psikoloji ve Sosyoloji Araştırmaları I* (69-87). Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Gevgilili, Ali (1983). Türkiye'de Basın. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, 1, 202-228. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Gökalp, Ziya (1956). *Ziya Gökalp'in Neşredilmemiş Yedi Eseri ve Aile Mektupları*. Ali Nüzhet Göksel (Haz.), İstanbul: Işıl Matbaası.

- Gökalp, Ziya (1997a). Milli İctimaiyatın Mahiyeti. Mehmet Kanar (Haz.). *İctimaiyat Mecmuası 1-6 (1917)*, (22-33). İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Gökalp, Ziya (1997b). İctimâiyât ve Fikriyat. Mehmet Kanar (Haz.). *İctimaiyat Mecmuası, 1-6 (1917)* (4-8). İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Gökalp, Ziya (2013). *Kürt Aşiretleri Hakkında Sosyolojik Tetkikler* (2. Baskı). Yalçın Tokar (Haz.), İstanbul: Tokar Yayınları.
- Gökalp, Ziya (2016). *Milli Tettebular: “Milli Tettebular Mecmuası” Yazıları*. Ali Duymaz (Haz.), İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Gökalp, Ziya (2018). *Küçük Mecmua Yazıları*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Gökberk, Macit (2007). *Felsefe Tarihi* (17. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gökçe, Birsen (1998). Türkiye’de Sosyolojinin Gelişimi. *Türkiye’de Sosyal Bilimlerin Gelişmesi ve Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sempozyumu* (407-414). 24-26 Nisan 1996. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Göktürk, Işlay (2012). *Kültürel Çalışmalar ve Toplum Bilimlerinin Yeniden Biçimlenmesi*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Göle, Nilüfer (2003). *Toplumun Merkezine Yolculuk* (2. Baskı). İstanbul: Ufuk Kitapları.
- Güngör Ergan, Nevin (2007). Nihat Nirun ile Sosyoloji Üzerine Bir Görüşme. Nevin Güngör Ergan, Esra Burcu, Birsen Şahin, Müge Kamanlıoğlu (Editör). *Prof. Dr. Nihat Nirun’a Armağan* (21-29). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Güngör, Erol (2005). *Dünden Bugüne Tarih-Kültür ve Milliyetçilik* (10. Baskı). Ankara: Ötüken Neşriyat.
- Günyol, Vedat (1983). Türkiye’de Çeviri. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, 2, 324-330. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Gürbilek, Nurdan (2001). *Vitrinde Yaşamak* (3. Baskı). İstanbul: Metis Yayınları.
- Gürpınar, Doğan (2013). *Türkiye’de Aydının Kısa Tarihi*. İstanbul: Etkileşim Yayınları.
- Gürsel, Nedim (1983). Uygarlık ve Çeviri. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, 2, 320-323. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Sökmen, Müge G. (1996). Türkiye’de Yayıncılık Ortamı. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, 15, 1466-1467. İstanbul: İletişim Yayınları.

- Güven, M. Tansel. *Siyasi İlimler Mecmuası Dergisi (1931-1955) Dizin*. https://www.academia.edu/4684254/Siyasi_%C4%B0limler_Mecmuas%C4%B1_Dizin. [Erişim Tarihi: 28.12.2020].
- Harootunian, Harry (2006). *İmparatorluğun Yeni Kılığı: Kaybedilen ve Tekrar Ele Geçirilen Paradigma*. Erkan Ünal (Çev.), İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Heyd, Uriel (1980). *Ziya Gökalp’in Hayatı ve Eserleri*. Cemil Meriç (Çev.), İstanbul: Sebil Yayınevi.
- Işın, Ekrem (1985). Osmanlı Modernleşmesi ve Pozitivizm. *Tanzimat’tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*, 2, 352-362. İstanbul: İletişim Yayınları.
- İlyasoğlu, Aynur (1983). Türkiye’de Sosyolojinin Gelişmesi ve Sosyoloji Araştırmaları. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, 8, 2164-2174. İstanbul: İletişim Yayınları.
- İzzet, Mehmet (1969). *Milliyet Nazariyeleri ve Milli Hayat*. İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Jay, Martin (1989). *Diyaletik İmgelem*. Ünsal Oskay (Çev.), İstanbul: Ara Yayıncılık.
- Jeanniere, Abel (2011). Modernite Nedir?. Nilgün Tural (Çev.), Mehmet Küçük (Editör). *Modernite versus Postmodernite* (111-124). İstanbul: Say Yayınları.
- Kabakçı, Enes (2008). Pozitivizmin Türkiye’ye Girişi ve Türk Sosyolojisine Etkisi. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 6(11), 41-60.
- Kabakçı, Enes (2011). Durkheim ve Gökalp: Tarih, İdeoloji ve Sosyolojinin Özerkliği Meselesi. Korkut Tuna ve İsmail Coşkun (Editör). *Ziya Gökalp* (205-217), Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Kaçmazoğlu, H. Bayram (2001). *Türk Sosyoloji Tarihine Giriş: Ön Koşullar I*. İstanbul: Birey Yayıncılık.
- Kaçmazoğlu, H. Bayram (2009). Bazı Bilim İnsanlarının Türkiye’deki Siyasal Düşün Tarihine Katkıları Üzerine Bir Deneme. Ömer Laçiner (Editör). *Modern Türkiye’de Siyasal Düşünce 9-Dönemler ve Zihniyetler* (233-248). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Kaçmazoğlu, H. Bayram (2010a). İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Sosyologları: Sosyal Siyasetçi, Milliyetçi ve Bütüncü Sosyoloji Ekolü. Ertan Eğribel ve Ufuk Özcan (Editör). *Türk Sosyologları ve Eserleri-II* (217-241). İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Kaçmazoğlu, H. Bayram (2010b). *Türk Sosyoloji Tarihi Üzerine Araştırmalar*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

- Kaçmazoğlu, H. Bayram (2011). *Türk Sosyoloji Tarihi II: II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e*. İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Kaçmazoğlu, H. Bayram (2012). *Türk Sosyolojisinde Temalar 2: Kuram, Uygulama, Sosyalizm*. İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Kaçmazoğlu, H. Bayram (2015). Türkiye'de Sosyolojinin 100 Yıllık Birikimi Üzerine Bazı Tespitler. *Sosyoloji Konferansları*, 52, 29-55.
- Kaçmazoğlu, H. Bayram (2017). Mübaccel Belik Kıray'ın Sosyolojik Görüşleri Üzerine. *Sosyoloji Konferansları*, 55, 385-412.
- Kahraman, H. Bülent (2004). *Postmodernite ile Modernite Arasında Türkiye* (2. Baskı). İstanbul: Everest Yayınları.
- Kalebaşı, Adem (2016). *Türkiye'de Sosyoloji Eğitimi ve Sosyolog İstihdamı: Sosyoloji Öğrencilerinin Eğitim ve İstihdamla İlgili Beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaplan, Aybüke (2019). *Sosyoloji Konferansları Dergisinin İçerik Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karaömerlioğlu, Asım (2006). *Orada Bir Köy Var Uzakta: Erken Cumhuriyet Döneminde Köycü Söylem*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Karpat, Kemal (2009a). *Osmanlı'dan Günümüze Kimlik ve İdeoloji* (3. Baskı). Onur Güneş Ayas (Çev.), İstanbul: Timaş Yayınları.
- Karpat, Kemal (2009b). *Osmanlı'dan Günümüze Edebiyat ve Toplum*. Onur Güneş Ayas (Çev.), İstanbul: Timaş Yayınları.
- Karpat, Kemal (2010). *Türk Demokrası Tarihi: Sosyal, Kültürel, Ekonomik Temeller*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Karpat, Kemal (2020). *Kısa Türkiye Tarihi 1800-2012* (10. Baskı). Onur Güneş Ayas (Haz.), İstanbul: Timaş Yayınları.
- Kasapoğlu, Aytül (1999). Sosyoloji Bölümünün Dünü ve Bugünü. Aytül Kasapoğlu (Editör). *60 Yıllık Gelenek: DTCF'de Uygulamalı Sosyoloji 1939-1999* (355-366). Ankara: Ümit Ofset.
- Kasapoğlu, Aytül (2011). Bir Halk Sosyolojisi Örneği Olarak Adımlar Dergisinin Semiyotik İncelemesi. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 134-191.
- Kayalı, Kurtuluş (1987). Sosyolog Behice Boran. *Bilim ve Sanat*, 83, 10-13.
- Kayalı, Kurtuluş (1994). *Türk Düşünce Dünyası I*. Ankara: Ayyıldız Yayınları.
- Kayalı, Kurtuluş (2011). *Türk Düşünce Dünyasında Yol İzleri* (4. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.

- Kentel, Ferhat (2011). 1990'ların İslami Düşünce Dergileri ve Yeni Müslüman Entelektüeller: Bilgi ve Hikmet, Umran, Tezkire. Yasin Aktay (Editör). *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce 6: İslamcılık* (3. Baskı) (721-781). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Keyder, Çağlar (1988). Türk Tarımında Küçük Meta Üretiminin Yerleşmesi 1946-1960. Şevket Pamuk ve Zafer Toprak (Editör). *Türkiye'de Tarımsal Yapılar* (163-173). Ankara: Yurt Yayınları.
- Kıray, Mübaccel (1971). Sosyal Değişme ve Sosyal Bilimler. *Türkiye'de Sosyal Araştırmaların Gelişmesi* (3-11). 23-25 Şubat 1970. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Kıray, Mübaccel (1986). Toplum, Bilgi ve Türkiye. *Türkiye'de Sosyal Bilim Araştırmalarının Gelişimi* (187-194). Ankara: Türk sosyal Bilimler Derneği.
- Kıray, Mübaccel (2002). *Hayatımda Hiç Arkaya Bakmadım* (2. Baskı). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Kıray, Mübaccel B. (1998). *Değişen Toplum Yapısı*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Kıray, Mübaccel B. (1999). *Toplumsal Yapı Toplumsal Değişme*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Kıray, Mübaccel B. (2000). *Ereğli: Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası* (3. Baskı). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Kızılçelik, Sezgin (2008). *Baykan Sezer'in Sosyoloji Anlayışı* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Knöbl, Wolfgang (2017). Ömrünü Tamamlamayacak Teoriler: Modernleşme Teorisinin Asla Sona Ermeyen Hikayesi. Ümit Tatlıcan (Çev.), Gerard Delanty ve Engin F. Işın (Editör). *Tarihsel Sosyoloji: Temeller ve Tartışmalar* (161-179). İstanbul: İslık Yayınları.
- Kocacık, Faruk (1984). Köy Araştırmaları. *Prof. Aziz Köklü'nün Anısına Armağan*. (265-276). Ankara: AÜ SBF Yayınları.
- Koçak, Cemil (2009). Yeni Osmanlılar ve Birinci Meşrutiyet. Mehmet Ö. Alkan (Editör). *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce 1: Tanzimat ve Meşrutiyet'in Birikimi* (8. Baskı) (72-82). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Koçak, Cemil (2011). *Geçmişiniz İtinayla Temizlenir* (6. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Koloğlu, Orhan (1992). *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Basın*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Korom, Philipp (2020). The Prestige Elite in Sociology: Toward a Collective Biography of the Most Cited Scholars (1970-2010). *The Sociological Quarterly*, 61(1), 128-163.

- Koyuncu, Ahmet (2012). Türkiye’de Göç ve Kentleşme. Köksal Alver (Editör). *Kent Sosyolojisi* (379-393). Ankara: Hece Yayınları.
- Koyuncu, Ahmet (2014). Türkiye’de Sosyoloji Ekolleri. *Sosyoloji Divanı, 4* (Asırlık Sosyoloji Özel Sayısı), 65-96.
- Köktürk, Gökhan V. (2008). Doğan Ergun. M. Çağatay Özdemir (Editör). *Türkiye’de Sosyoloji (İsimler-Eserler) II* (325-343). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Köktürk, Gökhan V. (2013a). *Türk Sosyolojisinde Metodolojik Değişmeler 1980-2003*. İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Kösemihal, N. Şazi (1982). *Sosyoloji Tarihi* (4. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kudret, Cevdet (1970). *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman 1859-1959-2* (2. Baskı). İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Kudret, Cevdet (1990). *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman III*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Kumral, Esin (2010). *İş Dergisi’ne Göre Türkiye’nin Ekonomik ve Sosyal Meseleleri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kurtuluş, Hatice (2008). Mübeccel Kıray. M. Çağatay Özdemir (Editör). *Türkiye’de Sosyoloji (İsimler-Eserler) II* (77-95). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Kurtz, Lester R. (1984). *Evaluating Chicago Sociology: A Guide to the Literature, With An Annotated Bibliography*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Latouche, Serge (1993). *Dünyanın Batılılaşması*. Temel Keşoğlu (Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Mardin, Şerif (1983). Tanzimat ve Aydınlar. *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye Ansiklopedisi, 1*, 46-55. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Mardin, Şerif (1989). *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri 1895-1908* (3. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Mardin, Şerif (2011a). *Din ve İdeoloji* (20. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Mardin, Şerif (2011b). *Bedüzzaman Said Nursi Olayı* (16. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Mardin, Şerif (2013a). *Türk Modernleşmesi* (22. Baskı). Mümtaz’er Türköne ve Tuncay Önder (Der.), İstanbul: İletişim Yayınları.

- Mardin, Şerif (2013b). *Yeni Osmanlı Düşüncesinin Doğuşu* (11. Baskı). Mümtaz’er Türköne, Fahri Unan, İrfan Erdoğan (Çev.), İstanbul: İletişim Yayınları.
- McNeill, William H. (2013). *Dünya Tarihi* (15. Baskı). Alâeddin Şenel (Çev.), Ankara: İmge Kitabevi.
- Merutlu, Bedri (1995). Ziya Gökalp’in Üniversitede Okutmuş Olduğu “İlm-i İctima” Dersleri. *Türk Sosyoloji Dergisi, 1*, 119-167.
- Merriman, John (2018). *Rönesans’tan Bugüne Modern Avrupa Tarihi*. Şükrü Alpagut (Çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- Mills, C. Wright (2016). *Sosyolojik Tahayyül*. Ömer Küçük (Çev.), İstanbul: Hil Yayın.
- Moran, Berna (2011). *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış I: Ahmet Mithat’dan A. H. Tanpınar’a* (23. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Mucha, Janusz (1998). Institutionalization of Sociology. *Polish Sociological Review, 123*, 235-246.
- Mumcu, Uğur (1995). *Bir Uzun Yürüyüş* (16. Baskı). İstanbul: Tekin Yayınevi.
- Nalbantoğlu, H. Ünal (2002). Bir Toplumbilimcinin Gecikmiş Portresine Doğru. Ayşegül Yaraman & Ali Ergur (Haz.). *Biyografi 2: Behice Boran* (127-140). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Nisbet, Robert (2013). *Sosyolojik Düşünce Geleneği*. Hüsamettin Arslan (Çev.), İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Okay, M. Orhan (2018). *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı: Fikirler, Türler, Topluluklar, Temalar* (9. Baskı). İstanbul: Dergah Yayınları.
- Oran, Baskın (1969). İç ve Dış Politika Açısından İkinci Dünya Savaşında Türkiye’de Siyasal Hayat ve Sağ-Sol Akımlar. *AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 24(3)*, 227-275.
- Oran, Baskın (2009). 1945-1960: Batı Bloku Ekseninde Türkiye-1 Dönemin Bilançosu. Baskın Oran (Editör). *Türk Dış Politikası Cilt I: 1919-1980* (477-498). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ortaylı, İlber (2009). Osmanlı’da 18. Yüzyıl Düşünce Dünyasına Dair Notlar. Mehmet Ö. Alkan (Editör). *Modern Türkiye’de Siyasal Düşünce I: Tanzimat ve Meşrutiyet’in Birikimi* (8. Baskı) (37-41). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Örnek, Cangül (2015). *Türkiye’de Soğuk Savaş Düşünce Hayatı: Antikomünizm ve Amerikan Etkisi*. İstanbul: Can Yayınları.
- Özakpınar, Yılmaz (2000). Türkiye’de Bir Mümtaz Turhan Yaşadı. *Doğu Batı, 12*, 207-223.

- Özcan, Ufuk (2010). Türkiye’de Sosyoloji: Başlıca Akımlar, Dönemler ve Figürler. Ertan Eğribel ve Ufuk Özcan (Editör). *Türk Sosyologları ve Eserleri-II* (95-216). İstanbul: Kitabevi.
- Özcan, Ufuk (2015). İmparatorluk-Meşrutiyet-Cumhuriyet Tartışmaları Arasında Birinci Kuşak Türk Sosyologlarının Siyasal Hassasiyetleri ve Siyaset-Sosyoloji İlişkisi. *Sosyoloji Konferansları*, 52, 483-498.
- Özdemir, M. Çağatay (2008). *Türkiye’de Sosyoloji (İsimler-Eserler) I*. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Özensel, Ertan (2005). Sosyal Bilimler Araştırma Geleneğinde Modernleşmecilik. 3. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi (8-16). 7-9 Haziran 2005.
- Özlem, Doğan (1999). *Siyaset, Bilim ve Tarih Bilinci*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Özlem, Doğan (2009). Türkiye’de Pozitivizm ve Siyaset. Uygur Kocabaşoğlu (Editör). *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce 3: Modernleşme ve Batıcılık* (5. Baskı) (452-464). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Özlem, Doğan (2013). *Felsefe ve Doğa Bilimleri*. İstanbul: Notos Kitap.
- Pamuk, Şevket (1988). İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Devlet, Tarımsal Yapılar ve Bölüşüm. Şevket Pamuk ve Zafer Toprak (Editör). *Türkiye’de Tarımsal Yapılar* (91-108). Ankara: Yurt Yayınları.
- Parin, Suvat & Demirci, Emin Y. (2014). Türkiye’de Yükseköğretimde Sosyoloji Öğretimi: Bir Dönemselleştirme Denemesi (1914-2014). *İÜ Sosyoloji Dergisi*, 3(29), 365-382.
- Parla, Jale (2012). *Babalar ve Oğullar: Tanzimat Romanının Epistemolojik Temelleri* (10. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Planck, Ulrich (1977). Türkiye’de Köy Sosyolojisi. M. Reşit Küçükboyacı (Çev.), *Atatürk Üniversitesi İşletme Dergisi*, 2(4), 223-240.
- Ritzer, George & Stepnisky, Jeffrey (2014). *Sosyoloji Kuramları*. Himmet Hülür (Çev.), Ankara: De Ki Basım Yayım.
- Sabahattin, Prens (1999). *Görüşlerim*. İstanbul: Buruc Yayınları.
- Sabahattin, Prens (2002). *Türkiye Nasıl Kurtarılabilir?*. İstanbul: Liberte Yayınları.
- Sabahattin, Prens (2013). *İttihat ve Terakki’ye Açık Mektuplar: Türkiye Nasıl Kurtarılabilir? ve İzahlar*. Ahmet Zeki İzgöer (Haz.). İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları.
- Saç, Selman (2017). İlimli Mücadeleden Radikal Önlemlere 27 Mayıs 1960. Mete Kaan Kaynar (Haz.). *Türkiye’nin 1960’lı Yılları* (77-97). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Sadak, Necmettin (1937). *Sosyoloji*. İstanbul: Devlet Basımevi.
- Sağlam, Mehmet (1994). *Türk Yükseköğretiminde Gelişmeler*. Ankara. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/Turk-yuksekogretiminde-gelisimler.pdf>. [Erişim Tarihi: 28.05.2021].
- Sander, Oral (1979). *Türk Amerikan İlişkileri 1947-1964*. Ankara: AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Selçuk, Mustafa (2010). *İstanbul Darülfünun Edebiyat Fakültesi (1900-1923)*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sencer, Muzaffer (1962). Türkiye’de Köye Yönelme Hareketleri. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 2(17-18), 223-241.
- Sencer, Muzaffer (2001). Mehmet Ali Şevki. Emre Kongar (Editör). *Türk Toplum Bilimcileri-2* (3. Baskı) (33-67). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Sertel, Yıldız (1969). *Türkiye’de İlerici Akımlar*. İstanbul: Ant Yayınları.
- Sezer, Baykan (1989). Türk Sosyologları ve Eserleri I. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(1), 1-96.
- Sezer, Baykan (1991a). Toplumumuz ve Sosyoloji. Sadettin Elibol (Editör). *Sosyoloji Konuşmaları* (3-10). Ankara: Ecem Yayıncılık.
- Sezer, Baykan (1991b). Türk Sosyolojinin Önündeki Sorunlar. İsmail Coşkun (Editör). *75. Yılında Türkiye’de Sosyoloji* (7-12). İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Siler, Abdurrahman (1992). *Türk Yüksek Öğretiminde Darülfünun (1863-1933)*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Solnon, Jean-François (2020). *Osmanlı İmparatorluğu ve Avrupa* (2. Baskı). Ali Berktaş (Çev.), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Sucu, İlyas (2016). Türk Sosyolojisinin Kimliği: Kuruluş Döneminde Türk Sosyolojisinin Karakteristik Özellikleri. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 8, 259-280.
- Sucu, İlyas (2018). *Prens Sabahattin: Türk Sosyoloji Tarihinde Sosyal Bilim Ekolü*. İstanbul: Açılım Kitap.
- Sucu, İlyas (2020). Türkiye’de Köy Sosyolojisi Araştırmaları ile Köy Enstitüleri Fikrinin İlişkisel İncelenmesi. *Anemon*, 8(6), 1959-1971.
- Sunar, Lütfi (2014). Türkiye’de Sosyal Bilimlerde Toplumsal Değişim. *İÜ Sosyoloji Dergisi*, 3(29), 83-116.

- Sunar, Lütfi (2019). Türkiye’de Sosyal Bilimlerde Toplumsal Değişim. Lütfi Sunar (Editör). *Türkiye’de Toplumsal Yapı ve Değişim* (4. Baskı) (39-70). Ankara: Nobel Yayınları.
- Şan, M. Kemal (1998). *Toplumsal Değişme Açısından Servet-i Fünun Dönemi Türk Romanı*. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Şapolyo, E. Behnan (1943). *Ziya Gökalp: İttihat ve Terakki ve Meşrutiyet Tarihi*. İstanbul: Güven Basımevi.
- Şeker, Fatih M. (2015). *Türk Entelektüel Tarihinin Teşekkül Devri*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Şentürk, Murat (2011). Kürt Aşiretlerinin Tetkiki: Siyasal ve Sosyolojik Bir Araştırma. Korkut Tuna ve İsmail Coşkun (Editör). *Ziya Gökalp* 129-147). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Şevki, M. Ali (1968). *Osmanlı Tarihinin Sosyal Bilimle Açıklanması*. Muzaffer Sencer (Haz.), İstanbul: Elif Yayınları.
- Tekeli, İlhan (2000). Değişmenin Sosyoloğu: Mübeccel Kıray. Fulya Atacan, Fuat Ercan, Hatice Kurtuluş ve Mehmet Türkay (Haz.). *Mübeccel Kıray İçin Yazılar* (9-40). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Tekelioğlu, Orhan (2003). Edebiyatta Tekil Bir Ulusal Kanonun Oluşmasının İmkansızlığı Üzerine Notlar. *Doğu Batı*, 22, 65-77.
- Toker, N. ve Tekin, S. (2009). Batıcı Siyasi Düşüncenin Karakteristikleri ve Evreleri: ‘Kamusuz Cumhuriyet’ten ‘Kamusuz Demokrasi’ye. Uygur Kocabaşoğlu (Editör). *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce 3: Modernleşme ve Batıcılık* (5. Baskı) (82-106). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Toprak, Zafer (1984). Fikir Dergiciliğinin Yüz Yılı. *Türkiye’de Dergiler Ansiklopediler* (ss. 13-54), İstanbul: Gelişim Yayınları. https://www.academia.edu/16078741/T%C3%BCrkiyede_Fikir_Dergicili%C4%9Finin_Y%C3%BCz_Y%C4%B1l%C4%B1 [Erişim Tarihi: 03.10.2020].
- Toprak, Zafer (2001). Türkiye’de Toplumbilimin Doğuşu. Emre Kongar (Editör). *Türk Toplum Bilimcileri-2* (3. Baskı) (15-29). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Toprak, Zafer (2012). *Darwin’den Dersim’e Cumhuriyet ve Antropoloji*. İstanbul: Doğan Kitap.
- Tuna, Korkut (1995). Ziya Gökalp’in Milli Sosyoloji Anlayışı, *Türk Sosyoloji Dergisi*, 1, 51-67.
- Tuna, Korkut (2015). Sosyolojinin Türkiye’ye Gelişiminin 100. Yılı Üzerine. *Sosyoloji Konferansları*, 52, 3-12.

- Tunaya, T. Zafer (1988). *Türkiye’de Siyasal Partiler Cilt I: İkinci Meşrutiyet Dönemi* (2. Baskı). İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları.
- Turhan, Rıdvan (2014). Türkiye’de Cumhuriyetin Erken Döneminde Max Weber Etkisi ve Bu Etkiyi Anlamak. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(29), 259-291.
- Turner, Stephen P. (2013). Türkçe Baskıya Önsöz. Ümit Tatlıcan (Çev.), Stephen P. Turner (Editör). *Sosyal Teori ve Sosyoloji* (2. Baskı) (V-X). İstanbul: Küre Yayınları.
- Türkeş, Ömer (2011). Gündük Bir Edebiyat Kanonu. Ahmet İnel (Editör). *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce 2: Kemalizm* (7. Baskı) (425-445). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Tütengil, C. Orhan (1960). Türkiye’de İctimai Değişmeler ve Yol. *Sosyoloji Konferansları*, 1, 22-39.
- Tüzün, Sezgin (2012). Giriş. Sezgin Tüzün (Haz.). *Değişmenin ve Geçiş Toplumunun Sosyoloğu: Mübeccel Belik Kıray* (13-30). İstanbul, Bağlam Yayıncılık.
- Uslucan, Fikret (1995). “*Dergah Mecmuası*” Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Ülken, H. Ziya (1942). Sosyolojinin Mevzuu ve Usulü. *İÜ Sosyoloji Dergisi*, 2(1), 3-142.
- Ülken, H. Ziya (1943). *Sosyoloji*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ülken, H. Ziya (1955). *Sosyoloji Problemleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Ülken, H. Ziya (1969). *Sosyoloji Sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Ülken, H. Ziya (1993). Kendi Dilinden Hilmi Ziya Ülken. *Toplumbilim*, 2, 85-87.
- Ülken, H. Ziya (2008). *Dünya’da ve Türkiye’de Sosyoloji Öğrenim ve Araştırmaları*. İstanbul: Kitabevi.
- Ülken, H. Ziya (2013). *Türk Tefekkürü Tarihi* (6. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Ülken, H. Ziya (2014). Türkiye’de Çağdaş Düşünce Tarihi (2. Baskı). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Ülken, H. Ziya (2016). *Uyanış Devirlerinde Tercümenin Rolü* (4. Baskı). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Ülken, H. Ziya (1942). İctimai Araştırmalar. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 2(1), 271-320.

- Üniversiteler Öğretim Üyelerinden Bazılarının Vazifelerinden Affına ve Bazılarının Diğer Fakülte ve Yüksek Okullara Nakline Dair Kanun. (1960). T.C. Resmi Gazete, 10641, 28 Ekim 1960. Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/10641.pdf>. [Erişim Tarihi: 25.05.2021].
- Wallace, R. A. & Wolf, A. (2013). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları* (5. Baskı). Leyla Elburuz ve M. Rami Ayas (Çev.), Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Walsh, David F. (2014). Yapı/Faillik. İhsan Çapcıoğlu (Çev.), Chris Jenks (Editör). *Temel Sosyolojik Dikotomiler* (23-59). Ankara: Atıf Yayınları.
- Yalvaç, Mehmet (2010). İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde Sosyoloji Eğitiminin Tarihçesi (1912-1982). Ertan Eğribel ve Ufuk Özcan (Editör). *Türk Sosyologları ve Eserleri-II* (282-306). İstanbul: Kitabevi.
- Yanık, Aybars & Bora, Tanıl (2017). Altmışlı Yıllarda Türkiye'nin Siyasi Düşünce Hayatı. Mete Kaan Kaynar (Haz.). *Türkiye'nin 1960'lı Yılları* (275-300). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yasa, İbrahim (1955). *Hasanoğlan Köyü'nün İctimai-İktisadi Yapısı*. Ankara: TODAİE.
- Yayla, Atilla (2005). Özal, Özal Reformları ve Liberalizm. Murat Yılmaz (Editör). *Modern Türkiye'de Siyasal Düşünce 7: Liberalizm* (584-588). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yazar yok (1917). Mukaddime. *İctimaiyat Mecmuası*, Sayı: 1. Mehmet Kanar (Haz.). *İctimaiyat Mecmuası*, 1-6, (ss. 2-3), İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Yelken, Ramazan (2014). Kurtarıcı ve Kurucu Bir Bilim Olarak Sosyoloji. *Sosyoloji Divanı*, 4 (Asırlık Sosyoloji Özel Sayısı), 39-51.
- Zürcher, Eric Jan (2005). *Savaş, Devrim ve Uluslaşma: Türkiye Tarihinde Geçiş Dönemi (1908-1928)*. Ergun Aydınoglu (Çev.), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Zürcher, Eric Jan (2014). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi* (29. Baskı). Yasemin Saner (Çev.), İstanbul: İletişim Yayınları.

Dizin

- 12 Eylül 15, 183, 184, 198, 199, 200, 229, 233
 12 Mart 120, 210
 27 Mayıs 115, 117, 147, 249
 70'lerin Birikimi 191
 147'ler Olayı 147
 1933 Üniversite Reformu 103, 137, 152
 1960 Darbesi 116
 1961 Anayasası 116, 120, 130, 183
- A**
- Adem-i Merkezîyetçilik 58
 Adımlar 134, 144, 237, 244
 Adnan Cemgil 132
 Ahmet Çiğdem 79, 222
 Ahmet Emin Yalman 67
 Ahmet Mithat 38, 40, 48, 77, 247
 Ahmet Mithat Efendi 77
 Ahmet Rıza 24, 25, 41, 77, 80, 241
 Ahmet Şuayip 40, 43, 58
 Ahmet Vefik Paşa 38
 Alan Chalmers 201
 Aleksander Rustow 74
- Ali Suavi 37, 77
 Ali Şeriatî 200
 Alman sosyolojisi 153
 Altan Kaynak 145, 151
 American Journal of Sociology 166
 Amiran Kurtkan 74, 138, 140
 Anavatan Partisi 185
 Antonio Gramsci 191
 Asaf Nef'i 43
 Asya Tipi Üretim Tarzı / ATÜT 130, 139, 181
 Auguste Comte 33, 41, 60, 63, 77, 79, 80, 81, 83, 85, 89, 98, 224, 241
 Avrupa 10, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 39, 40, 41, 42, 48, 50, 60, 66, 74, 75, 76, 78, 79, 81, 89, 110, 111, 112, 122, 123, 126, 154, 157, 158, 173, 219, 225, 238, 247, 249
 Ayda Tanyeli (Yörükân) 147
 Aydınlanma 9, 21, 22, 37, 74, 75
 Ayrıntı (Yayınevi) 199, 246
 Aytül Kasapoğlu 145, 244

- B**
Bahattin Akşit 150, 177
Barry Barnes 201
Baticılık 43, 51, 52, 236, 248, 250
Batılılaşma 19, 23, 24, 29, 30, 34, 35, 38, 39, 47, 52, 57, 66, 77, 121, 122, 153, 236, 247
Batı Marksizmi 180, 191, 235
Baykan Sezer 42, 217, 218, 222, 238, 240, 245
Bedi Nuri 43
Behice Boran 15, 83, 132, 133, 134, 144, 150, 154, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 176, 177, 178, 206, 227, 228, 233, 235, 237, 239, 244, 247
Beyan (Yayınevi) 200
Beylü Dikeçligil 151, 222
Bilgi Mecmuası 60, 138
Bilgi ve Hikmet 195, 245
Bilim ve Ütopya 195
Birikim 181, 191, 192, 193, 196, 234, 236
Birinci Jön Türk Kongresi 80
Bizim Köy 169
Bryan Turner 200
- C**
Cahit Tanyol 136, 137, 147, 170, 240
Cavit Orhan Tütengil 136, 137, 138, 140
Cemil Meriç 132, 218, 243
Cogito 195
Comte 33, 41, 60, 63, 77, 79, 80, 81, 83, 85, 89, 98, 164, 167, 224, 241
Cornelius Castoriadis 191
- D**
Darülfünun 62, 66, 67, 70, 71, 72, 89, 135, 249
Defter (Dergi) 194, 239
Demokrat Parti 114, 115, 116, 169
Demolins /Edmond Demolins 79, 82
Determinizm 91, 92, 100, 102, 160
Devlet İstatistik Enstitüsü/(DİE) 120, 175
Devlet Planlama Teşkilatı 119, 120, 175
Devlet Planlama Teşkilatı/DPT 119, 120, 175, 240
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 137
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi / DTCF 72, 73, 111, 132, 134, 137, 141, 142, 143, 144, 145, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 166, 167, 168, 170, 177, 203, 227, 228, 233, 238, 239, 242, 244
Diyalektik 243
Doğan Ergun 16, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 218, 221, 222, 246
Doğu Batı 195, 235, 247, 250, 252
Durkheimci 27, 69
- E**
Edebiyat-ı Cedideciler 49
Eduardo Galeano 191
Edward Said 191, 200
Eleştirel Teori 195
Emile Durkheim 43, 60, 63, 69, 79, 83, 85, 88, 89, 90, 91, 95, 96, 98, 99, 100, 136, 153, 161, 171, 172, 226, 238
Emmanuel Levinas 195
Ernesto Laclau 191
- F**
Etienne Balibar 191
Evrimsizlik 162
- F**
Fakir Baykurt 169
Farabi 77
Fazlur Rahman 200, 201
Fecr (Yayınevi) 200
Felsefe ve İctimaiyat Mecmuası 64
Feodalizm 130
Ferdinand Tönnies 104
Ford Vakfı 124, 151
Frankfurt Okulu 180
Fransız Devrimi 17, 33, 74
Fransız pozitvizmi 33, 41
Fransız sosyolojisi 153
Fritjof Capra 200
Fritz Neumark 74
Fuat Köprülü 63
- G**
Gabriel de Tarde 88
Gelibolulu Mustafa Ali 18
Georges Gurvitch 173, 210
Georg Simmel 104
Gerhard Kessler 72, 73, 74, 103, 104, 105, 138, 145, 153, 156, 236, 238
Gustave Le Bon 79, 88
- H**
Hacettepe Üniversitesi 151, 203, 210, 236, 242, 245, 249
Hacı Bayram Kaçmazoğlu 42, 222
Hans Freyer 145, 151
Hasanoğlan Köyü'nün İctimai-İktisadi Yapısı 169, 252
- Hasan Tahsin 40
Hasan Ünal Nalbantoğlu 150
Henri de Tourville 82
Henri Lefebvre 210
Herbert Spencer 60, 63, 79
Hilmi Ziya Ülken 15, 38, 42, 43, 64, 70, 72, 73, 77, 103, 134, 135, 136, 137, 138, 145, 146, 147, 154, 156, 168, 170, 171, 172, 214, 229, 237, 251
Hil (Yayınevi) 199, 247
Hüsamettin Arslan 201, 222, 234, 247
Hüseyin Cahit Yalçın 43, 58
Hüseyin Yalçın 151
- I**
II. Abdülhamit 24, 29
III. Selim 20, 21, 23
II. Mahmut 21
II. Meşrutiyet 37, 41, 42, 43, 44, 46, 50, 51, 55, 58, 59, 60, 66, 131, 244
Immanuel Wallerstein 200
Ivan Illich 200
- İ**
İbn Haldun 77
İbrahim Yasa 148, 168, 169
İctimaiyat Darü'l-mesaisi 62
İctimaiyat Mecmuası 62, 63, 64, 65, 68, 93, 132, 135, 137, 242, 252
İkinci Dünya Savaşı 15, 108, 109, 110, 112, 113, 115, 116, 118, 121, 122, 126, 129, 153, 179, 226, 248
İktisadiyat Mecmuası 60
İletişim (Yayınevi) 199, 234, 235, 236, 237, 240, 241, 242, 243, 244,

- 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252
 İlhan Tekeli 150
 ilm-i cemiyet 67
 İmge (Yayınevi) 199, 238, 240, 247
 İnsan Mecmuası 64
 İnsan(Yayınevi) 64, 159, 199, 200, 211, 220, 233, 235, 249
 İslamcılık 43, 47, 51, 52, 58, 189, 245
 İsmail Hakkı Baltacıoğlu 64, 67, 71, 72
 İsmet İnönü 107, 108, 109
 İstanbul Darülfünunu 58, 158, 225
 İstanbul Üniversitesi 72, 73, 99, 103, 136, 138, 140, 145, 147, 152, 156, 157, 167, 168, 170, 172, 203, 219, 227, 234, 235, 236, 237, 238, 240, 241, 242, 243, 244, 249, 251, 252
 İş Dergisi 246
 İş Mecmuası 64
 İş ve Düşünce dergisi 138
 İttihat ve Terakki Cemiyeti 24, 25, 30, 31, 41, 66
 İttihat ve Terakki Dönemi 53
- J**
 Jacques Derrida 180, 195
 Jean Baudrillard 200
 Jean-François Lyotard 195
 J. L. Moren 173
 John Berger 200
 Jön Türk Hareketi 42
 Jön Türkler 40
 J. S. Mill 60
 Jürgen Habermas 191
- K**
 Kadir Cangızbay 16, 220, 221
 kamusal alan 188
 Kaşgarlı Mahmut 77
 Kâtip Çelebi 18, 77
 Kazım Nami Duru 139
 Kemalizm 45, 138, 196, 251
 Kemal Tahir 169
 Kimlik 244
 Koçi Bey 18
 Köprülüzade Fuat 67
 Kurtuluş Kayalı 36, 222, 233
 Küçük Mecmua 60, 63, 242
 kültürsüzleştirme 127
- L**
 Lale Devri 19, 38
 Le Play 41, 43, 60, 65, 79, 81, 82, 102, 146, 156, 167, 170, 226
 Louis Althusser 180, 191, 209
 Lütfü Paşa 18
- M**
 Mahmut Makal 169
 Marksist 43, 125, 129, 130, 131, 133, 144, 147, 148, 161, 165, 179, 180, 191, 210, 212, 230
 Marshall Planı 112, 113
 Martin Heidegger 195
 Matbaa 19, 225
 Max Weber 74, 83, 104, 167, 251
 McCarthycilik 111
 Mediha Berkes 132, 133
 Mehmed Cavid 59
 Mehmet Ali Şevki 56, 61, 64, 65, 101, 102, 103, 143, 146, 155, 156, 170, 241, 249
 Mehmet Emin Erişirgil 71
 Mehmet Eröz 74, 140

- Mehmet İzzet 64, 71, 99, 100, 101, 236, 239, 240
 Mehmet Karasan 145
 Mehmet Sağlam 151
 Memduh Şevket Esendal 53
 Meslek-i İçtimai Derneği 101
 Meslek-i İçtimai Mecmuası 61
 Meslek-i İçtimaiyat 58
 Meşrutiyet Dönemi 63, 66, 97, 131, 132, 251
 Metis (Yayınevi) 199, 242
 Mevdudi 200
 Michel Foucault 98, 180, 195, 200
 Milli Birlik Komitesi 115, 116, 147
 Milli Edebiyat 50, 51, 55
 Milli Eğitim Bakanlığı 204
 Milli Güvenlik Kurulu 184
 Milli Mecmua 63
 Millî Mücadele Dönemi 109
 Milli Tettebbular Mecmuası 60, 242
 Milliyetçi Demokrasi Partisi 185
 Mills (Wright) 204, 247
 Modernleşme 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 128, 129, 130, 179, 217, 234, 236, 240, 245, 248, 250
 Modernleşme kuramı 122, 124, 125
 Monografi 61, 81, 82, 86, 101, 102, 156, 213, 226
 Murat Belge 191
 Mustafa Erkal 74, 140
 Mustafa Kemal Atatürk 107
 Mustafa Suphi 42
 Mustafa Şekip Tunç 64
 Muzaffer Sencer 136, 147, 250
 Muzaffer Şerif Başoğlu 64, 132, 134, 143
- Mübeccel B. Kıray 15
 Mülkiye Mektebi 65, 148
 Mülkiye Mektebi Mecmuası 65
 Mümtaz Turhan 136, 173, 229, 247
 Müşahade Mecmuası 61
- N**
 Naima 77
 Namık Kemal 23, 24, 37, 38, 40, 48, 77
 NATO 116, 184
 Necmettin Sadak 63, 67, 70, 99, 100
 Nedensellik 83, 212
 Neden-sonuç ilişkisi 91, 160, 213
 Neo-Marksistler 181
 Nevin Güngör 151, 242
 Nicos Poulantzas 191
 Nihat Nirun 145, 151, 234, 242
 Nilgün Çelebi 16, 219, 220, 221, 222, 238
 Niyazi Ağırnaslı 134
 Niyazi Berkes 64, 132, 133, 142, 144, 150, 156, 166, 168, 176, 227, 228
 Nizam-ı Cedit 20, 21
 Noam Chomsky 191, 200
 Nurettin Şazi Kösemihal 102, 136, 139, 147, 170, 172
 Nurullah Ataç 64
 Nüfus Etütleri Enstitüsü 151, 175
- O**
 Oliviye Lacombe 142
 Orhan Kemal 169
 Orhan Tuna 138, 156
 Orhan Türkdoğan 74

Orta Doğu Teknik Üniversitesi / ODTÜ 149, 150, 151, 168, 175, 177, 203, 227
Ortanın Solu 117
Osmanlılık 25, 51, 52
Osmanlı toplum yapısı 181
Oya Sencer (Baydar) 147

Ö
Ömer Laçiner 191, 235, 241, 243
öz-düşünümsellik 16, 208

P
Paradigma Yayınları 201
Paris 19, 23, 24, 25, 41, 99
Paul Feyerabend 200
Pertev Naili Boratav 132, 143, 144
Pınar (Yayınevi) 199, 200
Pitirim Sorokin 65
Planlı kalkınma anlayışı 119
post-modernizm 217
post-yapısalcılar 181
Pozitivizm 29, 31, 33, 243, 248
Prens Sabahattin 15, 24, 25, 26, 28, 31, 41, 42, 43, 60, 73, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 92, 94, 97, 98, 101, 104, 134, 137, 143, 154, 155, 156, 157, 170, 224, 225, 226, 238, 240, 241, 248, 249
psikanaliz 194

R
Recaizade Mahmut Ekrem 38, 48
Rene Guenon 200
Reşat Nuri Gültekin 53
Rıza Tevfik 40, 43, 59
Rockefeller Vakfı 124
Roland Barthes 200
Rönesans 74, 247

S
Sabahattin Ali 134
Sabri Fehmi Ülgener 74, 235
Sadri Aran 156
Salih Zeki 59
Samir Amin 200
Sanayi Devrimi 17, 126
Satı el-Husri 43
Sâtî 59
Sa’y ve Tettebbu 61
Science Sociale 70, 79, 81, 85, 86, 87, 88, 101, 102, 147, 172
Selahattin Demirkan 139
Servet-i Fünun 49, 50, 57, 58, 250
Servet-i Fünun Edebiyatı 49
Seyyid Hüseyin Nasr 200
Seyyid Kutub 200
sivil toplum 188, 190
Siyasal Bilgiler Fakültesi / SBF 148, 149, 168, 227, 245, 247, 249
Siyasal Bilgiler Okulu 65
Siyasal Bilimler Fakültesi Der-gisi 137
Siyasi İlimler Mecmuası 65, 102, 236, 243
Socius 220
Soğuk Savaş 107, 110, 111, 112, 118, 120, 123, 148, 149, 247
sosyal teori 193, 222
Sosyal yapı 84, 85, 160, 161
Sosyoloji Dergisi 135, 136, 137, 140, 146, 147, 171, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 247, 248, 249, 250, 251
Sosyoloji Dünyası 138
Sosyoloji Konferansları 140, 237, 238, 241, 244, 248, 250, 251
Spencer/Herbert Spencer 40, 43, 60, 63, 79, 162
Suphi Ethem 42

Ş
Şemsettin Sami 38, 48
Şevki Güler 145
Şinasi 37, 38, 39, 40, 48, 67, 77

T
Tahir Çağatay 145
Takvim-i Vakayi 68
Talcott Parsons / Parsons 125, 126, 128
Talip Apaydın 169
Tanıl Bora 191
Tanzimat 21, 22, 23, 27, 29, 30, 34, 38, 39, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 57, 58, 66, 88, 225, 235, 243, 245, 246, 247, 248
Tanzimat Dönemi 22, 51, 57, 88, 225
Tanzimat Fermanı 21, 22, 23
Tarih ve Sosyoloji semineri 219
Tarih ve Sosyoloji Sempozyumu 219
Tarih ve Toplum 195
Tasvir’i Efkâr 39
Tek Parti Dönemi 34
Teorinin yükselişi 222
Tercüman-ı Ahval 39
Tercüman Odası 38
Test ve Araştırma Bürosu 175
Tezkire 195, 196, 245
Thomas Kuhn 201
Toplumbilim 195, 234, 236, 251
Toplum ve Bilim (dergi) 181, 193, 194, 196, 237
Truman Doktrini 112, 113
Turancılık 51, 52, 189
Turgut Özal 15, 185, 186, 187, 192, 203, 229, 240
Turhan Yörükân 136, 147

Tülin İçli 151
Türkiye Günlüğü 195
Türk Sosyal Bilimler Derneği 175
Türk Sosyoloji Cemiyeti 138
Türk Yurdu 138

U
Ulum-i İktisadiyye ve İctimaiyye Mecmuası 59
Umran 195, 245

V
Vadi Yayınları 201, 235
Vakayî-i Tıbbiyye 57

W
Walter Benjamin 200
Werner Sombart 74, 104, 167

Y
Yakup Kadri Karaosmanoğlu 53
Yakut Irmak (Sencer) 147
yapısalcı Marksizm 181
yapısal-işlevselcilik 125, 126
yapısökümcülük 194
Yaşar Kemal 169
Yeni Adam Dergisi 64
Yeni Mecmua 60, 63
Yeni Osmanlılar 23, 24, 40, 41, 245
Yerlilik 234
Yirmisekiz Mehmet Çelebi 19, 33
Yöneliş (Yayınevi) 200
Yurt ve Dünya 132, 133, 134, 144, 236, 239
Yusuf Has Hacib 77
Yükseköğretim Kurulu 204

Z	68, 69, 70, 71, 73, 80, 83, 88, 89,
Zihniyet	167, 235
Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu	64, 70, 72, 74, 103, 137, 138, 139, 140, 145, 156
Ziya Gökalp	15, 26, 27, 28, 31, 40, 42, 43, 44, 52, 55, 60, 63, 66, 67,
Ziya Paşa	24, 37, 40, 77

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

Türkiye’de Sosyolojinin İnşası

Türkiye’de Sosyolojinin İnşası, Türk sosyoloji tarihi kapsamında belirginleşen sosyoloji yapma tarzlarının farklı tarihsel dönemlerdeki dönüşümünü ve bu dönüşüme neden olan dinamikleri ilişkisellik içerisinde ele almaktadır. Sosyolojinin biçimlenmesi, gelişmesi ve değişmesinde etkin olan dinamikler, başta siyaset olmak üzere, dönem içerisinde hâkim olan paradigma, dergicilik faaliyetleri, sosyoloji bölümleri ve sosyologların çalışmalarıdır. Söz konusu dinamiklerin karşılıklı etkileşimiyle Türk sosyolojisinin nasıl inşa edildiği ve dönemler arasında genel itibarıyla nasıl farklılaştığı çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Dönemin sosyolojik evreninin anlaşılabilmesi için öncelikle her bir dinamiğin dönemler içerisindeki işleyişi ve yeniden şekillenışı ayrı ayrı başlıklar halinde analiz edilmektedir. Her dönem, sosyolojik evrende belirginleşen genel sosyolojik bakış açısı, teorik ve metodolojik eğilimler, gündeme gelen konular üzerinde durmaktadır. Akabinde sosyolojideki genel eğilimlerin dönem içerisindeki sosyologların çalışmalarına nasıl yansıtıldığı, sosyologların sosyolojiyi nasıl tanımladığı, hangi yöntemleri benimsediği tartışmaya açılmaktadır.

Türkiye’de Sosyolojinin İnşası, genel bir sosyoloji tarihi olmaktan ziyade bir yönüyle Türk sosyolojisinin farklı dönemlerde ne tür karakteristik özelliklere sahip olduğunu, bu özelliklerin hangi durumlarda çeşitlendiğini tespit etmeye çalışmaktadır. Diğer yönüyle, farklı dönemlerde belirginleşen söz konusu özelliklerin meydana gelmesinde tek bir dinamiğe odaklanmak yerine, farklı dinamikler arasındaki ilişkiyi sorgulamaktadır. Dönemler arasındaki farklılaşmayı ve sürekliliği birbirleriyle ilişkilendirerek göstermeyi hedeflemektedir. Türk sosyolojisini, başlangıcından 2000 yılına kadar devam eden süreç içerisinde değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışma, her biri tarihsel döneme karşılık gelen üç bölüm olarak tasarlanmıştır. Dönemselleştirme yapılırken, her dönemin sosyolojik evreninin bir bütünlük sunmasına önem verilmiştir. Her dönemin sosyolojik evreninden bir dinamiği, öğeyi, çalışmayı kendi bağlamında ve belli bir iç tutarlılık taşıyacak şekilde etrafıca masaya yatırmaktadır.